

2021-2022 III etap Olimpiady znajomości Afryki – test wielokrotnego wyboru

1. Sundzacie Keïta (Sundiata Keïta) był legendarnym władcą: a) imperium Ghany; **b) imperium Mali**; c) państwa Mossich.
2. Odkrycia narzędzi w kopalniach w pobliżu miasta Dzos oraz ceramik z kultury Nok – być może najstarszej w Afryce Czarnej - znajdują się na terenie: **a) Nigerii**; b) Czadu; c) Etiopii.
3. Przodkowie we wspólnocie ziemskiej: **a) przywracają równowagę zachwianą przez działanie jednostek; b) zapewniają ciągłość życia w rodzie i jego kontynuację; c) pobudzają płodność ziemi podczas obrzędów agrarnych.**
4. Według Andrzeja Zajączkowskiego Aszanci uważają, iż swoje własne duchy posiadają: **a) drzewa; b) zbiorniki wodne**; c) gwiazdy i planety.
5. Na czele rozbudowanego panteonu Jorubów (Nigeria) stoi Olorun, któremu podlegają liczne bóstwa, tzw. a) posłańcy niebios; **b) orisze**; c) abosom.
6. Njakang (Nyakang) był założycielem: a) imperium Ghany; b) państwa Bornu; **c) państwa Szylluków.**
7. Rytualny tydzień u Ibo – podobnie jak i u większości ludów wybrzeża Zatoki Gwinejskiej – trwał **a) cztery dni**; b) siedem dni; c) dziesięć dni.
8. Tradycyjne religie afrykańskie cechuje m.in.: a) skłonność do kontemplacji; b) rozwinięty system życia monastycznego; c) instytucja „Świętych Dziewic”.
9. Przy grobach czy sarkofagach zmarłych królów składają ofiary i modlą się m.in.: a) **Zulusi z RPA; b) Lunda z Angoli; c) Njamwezi z Tanzanii.**
10. Część badaczy nazywała tradycyjne religie afrykańskie „modalistycznymi”, tzn.: **a) monoteistycznymi i politeistycznymi zarazem**; b) zamkniętymi na inne tradycje jak monady Leibniza; c) religiami złożonymi z wielu modułów.
11. Autorem książki *Concept of God in Africa* (1969) jest znany religioznawca: **a) John Mbiti**; b) Charles de Brosses; c) Fritz Schultze.
12. Z pewnością w badaniach afrykańskiej koncepcji Boga wyróżnić można przymiot: **a) transcendencję; b) immanencję**; c) litość wobec człowieka.
13. Według Stanisława Piłaszewicza Kościoły afrochrześcijańskie wyrastają głównie na podłożu: **a) misyjnych Kościołów protestanckich**; b) Kościoła katolickiego; c) Kościoła zielonoświątkowców.
14. Według Stanisława Piłaszewicza najwięcej Kościołów afrochrześcijańskich (ponad 4 tysiące - dane z 1990 r.), istnieje: a) w Kenii; b) na Wybrzeżu Kości Słoniowej; **c) w Republice Południowej Afryki.**
15. Do Światowej Rady Kościołów należał (od 1969 r.) a) Kościół niebiański z Beninu; **b) Kościół kimbangistów z DRK**; c) Kościół Braterstwa Afrykańskiego z Kenii.
16. Ruch rastafarianów powstał w latach 30. XX wieku: a) w Etiopii; b) w Republice Południowej Afryki; **c) na Jamajce.**
17. Według Stanisława Piłaszewicza rozwój afrochrześcijaństwa zapoczątkowały: a) **Kościoły etiopiańskie**; b) ludy Akan; c) wyzwoleni chrześcijańscy niewolnicy.
18. Najwięcej Kościołów etiopiańskich powstało w: a) Afryce Wschodniej; **b) Afryce Południowej**; c) Afryce Zachodniej.
19. W 1967 r. niepodległość Republiki Biafry (Regionu Wschodniego) proklamowali: **a) Ibo**; b) Nuer; c) Kikuju.
20. Według Stanisława Piłaszewicza do Kościołów etiopiańskich zalicza się m.in.: **a) Zjednoczony Miejsowy Kościół Afrykański w Nigerii; b) Pierwszy Kościół Etiopiański w Zambii i Zimbabwie; c) Wolny Kościół Bagatla w Botswanie.**

21. Według Stanisława Piłaszewicza do Kościołów proroczych właściwych zalicza się m.in.: **a) Kościół Kimbangistów w DRK; b) Kościoły Cherubinów i Serafinów w Nigerii; c) Kościół Harristów na Wybrzeżu Kości Słoniowej.**
22. Według Stanisława Piłaszewicza do Kościołów mesjańskich, zakładanych przez osoby uznające się za nowych mesjaszy, zalicza się m.in.: **a) Kościół Mai Chaza w Zimbabwe; b) Kościół Johana Masowe w Zimbabwe; c) Kościół ama-Nazaretha założony przez Izaaka Shembe w RPA.**
23. Moussa Traoré, który nazwał papieża Jana Pawła II „pielgrzymem pokoju, sprawiedliwości i wolności”, był prezydentem: **a) Ghany; b) Mali; c) Sierra Leone.**
24. Proroczy Kościół Armii Krzyża Chrystusa został założony w: **a) Zimbabwe; b) Ghanie; c) Burundi.**
25. Kościół Chibarirwe, tolerujący w znacznym stopniu kult przodków, w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX w. zdołał przyciągnąć większość: **a) wodzów ludu Szona, uprzednio związanych z Reformowanym Kościołem Holenderskim; b) ludu Acholi z Ugandy; c) ludu Ewe z Togo.**
26. Mai Chaza to: **a) założyciel Kościoła Cherubinów i Serafinów; b) prorokini powołana przez boga Szonów - Mwari, identyfikowanego z Bogiem chrześcijan; c) najwyższy kapłan w Kościele niebiańskim W Beninie.**
27. Mai Chaza nazywano: **a) Muponesi — „Zbawiciel”; b) Gwajana — „Baranek”; c) Mutum-wa — „Posłaniec”.**
28. Dwie karawany ojców białych wyruszyły w 1876 i w 1881 r. w kierunku kraju zwanego wówczas «Sudanem». Ci pionierzy wiary zostali zamordowani podczas wędrówki przez Saharę na terenie dzisiejszego: **a) Mali; b) Burkina Faso; c) Czadu.**
29. Kościół Apostolski (*Vapostari*) na obszarze obecnego Zimbabwe założony został przez: **a) Muchabaya Ngomberume; b) Alice Lenshiny; c) Emilio Mulolami.**
30. Afrykańska koncepcję czasu charakteryzuje: **a) monochromiczność; b) linearność; c) tzw. potencjalność.**
31. Według badań Johna Mbitiego w językach wschodnioafrykańskich brak jest konkretnych słów lub wyrażeń dla określenia pojęcia: **a) odległej przyszłości; b) duszy nieśmiertelnej; c) związku małżeńskiego.**
32. Według Johna Mbitiego kalendarz zjawiskowy koncentruje się na: **a) wydarzeniach związanych z ruchami ciał niebieskich; b) wydarzeniach, które mają znaczenie w życiu jednostki czy społeczności; c) szczególnych zjawiskach atmosferycznych.**
33. W życiu tradycyjnym u Ankore w Ugandzie dzień podzielony jest według ważniejszych wydarzeń związanych z: **a) życiem wodza plemienia; b) z czynnościami przy hodowli bydła; c) rytmem posiłków.**
34. Według Johna Mbitiego w życiu tradycyjnym Afrykanie posługują się raczej miesiącami: **a) księżycowymi; b) słonecznymi; c) numerycznymi.**
35. Od XV do XVIII w. działalność misyjna związana była z tzw. prawem patronatu (*padroado*), które: **a) zobowiązywało króla Portugalii do prowadzenia misji; b) dawało uprawnienia miejscowym władcom afrykańskim; c) dzieło misyjne kładło na barki bogatych kupców.**
36. W 1644 r. erygowano Prefekturę Apostolską Gwinea, którą Kongregacja Rozkrzewiania Wiary przekazała: **a) portugalskim jezuitom; b) hiszpańskim benedyktynom; c) francuskim kapucynom.**
37. Prezydent Thomas Sankara – zabity w zamachu stanu – rządził w: **a) Beninie; b) Burkina Faso; c) Mali.**
38. Dawda Kairaba Jawara został pierwszym premierem, a później pierwszym prezydentem: **a) Sierra Leone; b) Liberii; c) Gambii.**

39. Kwame Nkrumah został premierem, a po proklamowaniu niepodległości pierwszym prezydentem a) Sierra Leone; b) Mali; **c) Ghany.**
40. Słynne wołanie o pomoc dla Sahelu Jan Paweł II skierował do świata z: **a) Wagadugu;** b) Bamako); c) Parakou.
41. Sanktuarium maryjne w Jagma, utworzone w 1988 r. z okazji Roku Maryjnego, znajduje się na terenie: **a) Burkina Faso;** b) Mali; c) Gwinei Konakry.
42. Na początku XIX w. Anna-Maria Javouhey **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.** i jej siostry **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.** zapoczątkowały fundacje misyjne wśród w Afryce **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.** na terenie Senegalu **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.** (1817–1818), a później w Sierra Leone **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.** i na innych terenach Afryki Zachodniej. Były to siostry: a) benedyktynki; b) misjonarki Ducha Świętego; **c) ze zgromadzenia św. Józefa Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.** z Cluny.
43. Stowarzyszenie Misji Afrykańskich (SMA) zostało założone w 1856 r. w Lyonie przez: a) ks. Franciszka Liebermanna; **b) bp. Melchiora de Marion-Brésillaca;** c) św. Eugeniusza de Mazenoda.
44. Królestwa Mossich powstały: a) w VIII-IX w.; **b) w XI–XII w.;** c) ok. XV w.
45. Na Wybrzeżu Pieprzowym proklamowano w 1847 r. – dzięki Stanom Zjednoczonym – pierwszą na Czarnym Lądzie niepodległą republikę. Była to: a) Sierra Leone; **b) Liberia;** c) Togo.
46. 26 października 1972 r. w Beninie (Dahomeju) dokonał kolejnego zamachu stanu: **a) gen. Mathieu Kérékou;** b) Nicéphore Soglo; c) Abraham Kattumana.
47. Dopiero 18 kwietnia 1861 wylądowali po raz pierwszy w Ouidah w Beninie dwaj pierwsi misjonarze. Byli to: a) ojcowie biali; b) jezuiti; **c) członkowie Stowarzyszenia Misji Afrykańskich z Lyonu.**
48. Najbardziej rozpowszechnioną w Beninie religią tradycyjną jest: **a) kult wudu;** b) kult duchów wody Ogulu; c) ekstatyczny kult maminwate.
49. Główny trzon mieszkańców Burkina Faso stanowią: a) ludy Akan; b) Dogonowie; **c) ludy Mossi.**
50. Określenie „Burkina Faso” oznacza: **a) „kraj uczciwych ludzi”;** b) „kraj wolności”; c) „potomków Faso”.
51. W przeddzień drugiej wizyty Jana Pawła II w Burkina Faso prawie połowa mieszkańców kraju: a) wyznawała chrześcijaństwo; **b) trwała przy wierzeniach tradycyjnych;** c) praktykowała kultury synkretyczne.
52. Pierwszymi misjonarzami na terenie dzisiejszego Burkina Faso byli: a) członkowie Stowarzyszenia Misji Afrykańskich; **b) ojcowie biali;** c) misjonarze Ducha Świętego.
53. Większość ludności Gambii (88%) wyznaje: a) tradycyjne religie afrykańskie; b) chrześcijaństwo; **c) islam.**
54. W latach 1651–1661 część terenów obecnej Gambii była kolonią: a) Portugalii; b) Danii; **c) Kurlandii.**
55. Najważniejszą rolę w ewangelizacji Gambii odegrali: a) ojcowie biali; **b) misjonarze Ducha Świętego z prowincji irlandzkiej;** c) misjonarze ze Stowarzyszenia Misji Afrykańskich.
56. W 1828 r. do fortu Christianborg (Akra) przybyli pierwsi szwajcarscy misjonarze: a) werbiści; **b) z Misji Bazylejskiej;** c) ojcowie biali.
57. W 1879 r. została erygowana Prefektura Apostolska Złotego Wybrzeża i Wybrzeża Kości Słoniowej, powierzona: a) werbistom; b) misjonarzom Ducha Świętego; **c) Stowarzyszeniu Misji Afrykańskich z Lyonu.**
58. Kumasi, które odwiedził Jan Paweł II, było: dawną stolicą królestwa: a) Mossi; b) Dahomeju; **c) Aszantów.**

59. W Kumasi Jan Paweł II wręczył Międzynarodową Nagrodę Pokoju Jana XXIII – przybyłym z różnych krajów Afryki – sześciu: a) misjonarkom świeckim; **b) katechistom**; c) premierom rządów.
60. Państwo Futa Dżalon zostało założone w XVI w., po rozpadzie Imperium Mali, przez: **a) Fulbe (Fulanów)**; b) Maninka i Susu; c) ludy Akan.
61. Pod rządami prezydenta Sékou Touré Kościół katolicki w Gwinei: a) został zaangażowany w rozwój szkolnictwa; **b) zaczął być prześladowany**; c) stał się największą liczebnie wspólnotą religijną.
62. W roku wizyty Jana Pawła II Gwineę Bissau rządził – po zamachu stanu – zmierzając jednak ku demokratyzacji życia politycznego: a) Luíz Cabral; b) Settimo Artur Ferrazzetta; **c) João Bernardo Vieira**.
63. Gambia to niewielkie państwo – enklawa położona w sercu Senegalu. Swoją nazwę wzięła od: a) rybackiego ludu, zamieszkującego jej wybrzeże; **b) nazwy rzeki, nad którą jest położona**; c) nazwiska przywódcy, walczącego o jej niepodległość.
64. Amílcar Cabral, założyciel Afrykańskiej Partii Niepodległości Gwinei i Wysp Zielonego Przylądka: a) został pierwszym prezydentem niepodległej Gwinei; b) został pierwszym prezydentem Wysp Zielonego Przylądka; **c) zginął przed uznaniem niepodległości obydwu krajów**.
65. Po uzyskaniu niepodległości Gwinei Bissau nowy rząd: **a) upaństwowił należące do Kościoła szkoły i szpitale**; b) prześladował wszystkie wyznania religijne; **c) pozostawił wyznawcom różnych religii swobodę działania**.
66. W niedzielę 28 stycznia 1990 r. Jan Paweł II udał się do Cumura (Gwinea Bissau). Było tam: a) sanktuarium maryjne; b) wyższe seminarium duchowne; **c) leprozorium**.
67. W przemówieniu do Episkopatu Mali, zgromadzonego w pałacu arcybiskupim w Bamako, Jan Paweł II bardzo mocno akcentował kwestię: a) pomocy dla Sahelu; **b) dialogu chrześcijańsko-muzułmańskiego**; c) potrzeby ewangelizacji kraju.
68. Najbardziej ludnym krajem Afryki jest: a) Republika Południowej Afryki; b) Sudan; **c) Nigeria**.
69. Spokrewnieni z Jorubami Ibo i ich pobratymcy Idžo w większości a) przyjęli islam; **b) przyjęli chrześcijaństwo**; c) pozostali przy tradycyjnych religiach afrykańskich.
70. Druga pielgrzymka Jana Pawła II do Nigerii związana była z: **a) setną rocznicą ewangelizacji Nigerii**; **b) beatyfikacją o. Cypriana Iwene Tansi**; c) spotkaniem Konferencji Episkopatu Afryki i Madagaskaru.